

Beschrijving Basisondersteuning

Toekomstbestendig, inkluderend en geworteld in een sterke pedagogische basis

De afspraken over onze basisondersteuning zijn vastgelegd aan de hand van standaarden. Deze beschrijven wat elke school in het Samenwerkingsverband minimaal biedt aan (onderwijs)ondersteuning en van welke kwaliteit deze ondersteuning hoort te zijn.

Het fundament: een sterke basis op alle scholen

Goed onderwijs vormt het fundament van passend onderwijs op onze reguliere scholen. Een sterke basisondersteuning op elke school bevordert dat kinderen zo veel als mogelijk in de eigen omgeving naar een reguliere school kunnen gaan en/of kunnen kiezen voor onderwijs dat aansluit bij de eigen levensvisie of onderwijsbehoefte. De beste preventie tegen uitval en uitsluiting is betekenisvol, uitdagend onderwijs. Onderwijs waarbij rekening wordt gehouden met verschillen tussen leerlingen én waarbij de leerling in zijn talenten gezien en geactiveerd wordt. We hebben met elkaar vastgelegd wat we onder de basisondersteuning verstaan.

Kern van het beleid van het Samenwerkingsverband is een sterke en herkenbare basisondersteuning op de vescholen.

Basisondersteuning

Het klassikale onderwijsaanbod is gericht op alle leerlingen in de klas. De basisondersteuning - en extra ondersteuning - zijn er voor leerlingen die meer nodig hebben, individueel of in groepen. Ondersteuning en begeleiding zijn daarbij een integraal onderdeel van het onderwijs — geen aanvullend of losstaand systeem.

De basisondersteuning omvat het geheel aan voorzieningen, cultuur, vaardigheden en samenwerkingsstructuren die elke school biedt zodat alle leerlingen in de groep, in de school en binnen het netwerk kunnen leren en zich kunnen ontwikkelen richting een passende uitstroom of diploma. Wat hier onder valt beschrijven we in 10 standaarden.

Naast de basisondersteuning kunnen scholen extra ondersteuning bieden. Dit gaat om intensievere begeleiding of aanpassingen voor individuele leerlingen of groepen met vergelijkbare ondersteuningsbehoeften.

Specifieke vormen van basisondersteuning

Leerwegondersteuning op het vmbo en ondersteuning op het gebied van meer- en hoogbegaafdheid zijn een specifieke vorm van basisondersteuning die scholen bieden. Wat hieronder valt wordt aanvullend beschreven.

10 Standaarden van onze basisondersteuning

Wat valt onder de basisondersteuning:

Standaard	Beschrijving	Concrete voorbeelden
1. Positief pedagogisch schoolklimaat en veiligheid	Elke school zorgt voor een veilig, voorspelbaar en stimulerend pedagogisch klimaat waarin leerlingen zich gezien en gerespecteerd voelen. Afspraken over gedrag en veiligheid zijn vastgelegd, schoolbreed bekend en worden consequent voorgeleefd. In het curriculum is structureel aandacht voor sociale vaardigheden en leefstijl. Schoolaanwezigheid wordt verhoogd door aandacht, goede relaties en een stimulerend klimaat.	• Positieve aandacht, rust en structuur in de klas • Schoolbrede gedragsafspraken en veiligheidsbeleid • Vaardigheden om met verschillen om te gaan • Inzet van bewezen (ortho) pedagogische methodieken • Mentor- en themalessen over bijv. sociale veiligheid, gezondheid, pesten • Stimuleren van taak- en werkgedrag van leerlingen (denk aan motivatie en leren om te leren). • Beschikbaarheid van rustige werk- of stilteruimtes
2. Elke leerling heeft een mentor	Iedere leerling heeft een mentor (coach) die het vaste aanspreekpunt is voor leerling, ouders en school. Op elke school is een goed toegerust mentoraat aanwezig met een duidelijke taakomschrijving. De mentor volgt de cognitieve en sociaalemotionele ontwikkeling en organiseert, waar nodig, ondersteuning in afstemming met het ondersteuningsteam.	• Vaste mentor per leerling • Structurele mentorleerlinggesprekken • Eerste aanspreekpunt voor ouders • Signalering en doorgeleiding naar ondersteuning

Standaard	Beschrijving	Concrete voorbeelden
3. Optimale betrokkenheid van ouders en leerlingen	Elke school werkt aan constructieve samenwerking en gedeelde besluitvorming vanuit de 'driehoek' school-leerling-ouders. Ouders en leerlingen worden actief betrokken bij analyse, besluitvorming en evaluatie van ondersteuning. In samenspraak wordt ingezet wat nodig en passend is. De school geeft daarin ook de verwachtingen over de verantwoordelijkheid voor de bijdragen van ouders en leerling duidelijk aan.	• Tijdige en volledige informatievoorziening • Duidelijke afspraken over verantwoordelijkheden • Investeren in beschikbaarheid
4. Volgen van ontwikkeling en opbrengstgericht werken	Elke school volgt systematisch de ontwikkeling van alle leerlingen en werkt opbrengstgericht en signaleren vroegtijdig ondersteuningsbehoeften met behulp van een leerlingvolgsysteem en vaste overlegcycli.	• Gebruik van een leerlingvolgsysteem • Vaste groeps- en leerlingbesprekingen • Monitoring van schoolaanwezigheid • Vroegsignalering van leer- en verzuimrisico's
5. Handelingsgericht werken en professionele teams	Elke school werkt planmatig en cyclisch volgens de uitgangspunten van handelingsgericht werken. De onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van leerling en docent staat centraal. Docenten zijn in staat tot vroegsignalering en afstemming op de meest voorkomende onderwijsbehoeften van leerlingen met betrekking tot leer-, gedrags- en sociaal emotionele problematiek. Docenten weten daarin hoe ze een beroep moeten doen op de interne ondersteuningsstructuur en wat daarin van hen verwacht wordt. De school draagt zorg voor de toerusting en professionalisering van docenten en de informatievoorziening over procedures en afspraken zoals deze voor hen noodzakelijk is.	• Werken volgens de HGW-cyclus • Vroegsignalering door docenten • Duidelijke ondersteuningsprocedures • Scholing en coaching van teams

Standaard	Beschrijving	Concrete voorbeelden
6. Preventieve en licht curatieve ondersteuning	Elke school biedt preventieve en licht curatieve ondersteuning aan leerlingen met enkelvoudige ondersteuningsvragen, zoveel mogelijk binnen de klas en verbonden aan het primaire proces.	• Beschikbaarheid van interne specialisten (bijv. dyslexiecoach, NT2, M/HB) • Aanpassingen in instructie en toetsing • Coaching van docenten • Samenwerking met externe expertise
7. Intern Ondersteuningsteam (IOT)	Elke school beschikt over een multidisciplinair Intern Ondersteuningsteam (IOT) dat ondersteuning organiseert, afstemt en evalueert volgens de regionale ondersteuningsroute VO.	• Multidisciplinair ingericht • Samenwerking met JGZ, bureau leerrecht/plicht en wijkteam/voorieter1 • Preventieve en proactieve aanpak • Monitoring van en opschalen bij zorgwekkend verzuim
8. Zorgvuldige overgangen en doorlopende leerlijnen	Elke school zorgt voor warme overdrachten en soepele overgangen tussen onderwijssoorten en naar vervolgonderwijs, arbeid of dagbesteding.	• Warme overdracht PO-VO • Zorgvuldige aanname en zorgplicht • Portfolio PO-VO • Begeleiding bij uitstroom
9. Fysieke toegankelijkheid	Elke school zorgt voor een fysieke leeromgeving die toegankelijk en ondersteunend is voor alle leerlingen en die bijdraagt aan welbevinden en participatie.	• Drempelvrije ruimtes • Duidelijke routing en bewegwijzering • Goede akoestiek en licht • Aanwezigheid van een stilleruimte/werkruimte onder toezicht. • Ruimtes voor individuele begeleiding
10. Beleidsrijk en planmatig werken	Elke school werkt vanuit een duidelijke visie op onderwijs en ondersteuning en borgt de kwaliteit via een planmatige kwaliteitscyclus, in samenhang met het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband.	• Visie vastgelegd en gedeeld • Ondersteuningsaanbod beschreven in schoolgids • Protocollen en procedures • Jaarlijkse evaluatie en verbetering

Specifieke basisondersteuning:

Leerwegondersteunend Onderwijs (LWOO)

Scholen met LWOO in de Duin- en Bollenstreek rekenen LWOO tot basisondersteuning. LWOO is bedoeld om leerlingen met leerachterstanden – vooral maar niet uitsluitend binnen de basis- en kaderberoepsgerichte leerweg – effectief te ondersteunen in hun ontwikkeling richting duurzame uitstroom op vmbo-niveau en succesvolle doorstroom naar het mbo.

Uit onderzoeken blijkt dat een groot deel van de leerlingen in het VMBO bij instroom in leerjaar 1 en gedurende de onderbouw aanzienlijke achterstanden heeft op het gebied van taal en rekenen. Deze achterstanden zijn substantieel, hardnekkig en belemmerend voor schoolsucces zonder gerichte interventies. De inzet van LWOO-middelen is noodzakelijk, doelmatig en volledig gericht op het compenseren van substantiële achterstanden.

De middelen worden besteed aan bijvoorbeeld:

- Kleinere klassen voor basis, kader- en hogere leerwegen met achterstanden.
- Werken met bijvoorbeeld extra leerlingbegeleiders, teamondersteuners en docentcoaches.
- Extra rekenlessen voor zwakke rekenaars in de onderbouw.
- Remedial Teaching voor taal en rekenen.
- Versterkt mentoraat.
- Aanvulling op niettoereikende middelen vanuit arrangementen en de APO.

¹ Dit zijn onderzoeken uitgevoerd door de Stichting Fioretti Teylingen en Stichting Andreas College.

Specifieke basisondersteuning:

Meer- en Hoogbegaafdheid (niveau 1 en 2)

1. Aanbod

De school is in staat om binnen de reguliere lessen te differentiëren passend bij het ontwikkelingsniveau, de ontwikkelingssnelheid en de identiteit van de leerling. Dit gebeurt door middel van:

- Verrijking van inhoud en vaardigheden;
- Compacten van herhalings- en oefenstof;
- Versnellen binnen vakgebieden of mogelijkheden voor vervroegd examen;
- Gerichte ondersteuning ten behoeve van cognitieve, sociale en emotionele ontwikkeling.

De school faciliteert docenten om tot optimale differentiatie te komen en past het lesaanbod aan om het ontwikkelpotentieel van (hoog)begaafde leerlingen te stimuleren. De school signaleert bovendien leerlingen die onderpresteren en past het aanbod daarop aan.

Daarnaast stimuleert de school socialisatie en persoonsvorming, onder andere door het organiseren van ontmoetings- of talentmomenten (zoals talentcafés) voor leerlingen met kenmerken van hoogbegaafdheid.

2. Beleid

- Scholen hebben beleid voor het signaleren van ondersteuningsbehoeften bij leerlingen met (kenmerken van) hoogbegaafdheid, vanaf instroom tot uitstroom en bij de overgang van po naar vo. Hierbij is oog voor onderpresteren.
- De school voert dit beleid uit in de praktijk en borgt de kwaliteit van de ondersteuning.
- Daarnaast is er beleid voor ondersteuning bij (hoog)begaafdheid, passend binnen de visie op goed onderwijs voor alle leerlingen.
- De school beschikt over een adequaat monitoringssysteem waarin relevante informatie over leerlingen met (hoog)begaafdheid wordt vastgelegd en zorgvuldig wordt overgedragen.
- Wanneer een leerling met kenmerken van (hoog)begaafdheid instroomt, initieert de school actief contact met de basisschool. Bij voorkeur gebruikt de school hiervoor een tool die direct bij of kort na aanmelding ingezet wordt.

3. Expertise

Elke school beschikt over voldoende kennis en deskundigheid om (hoog)begaafde leerlingen te ondersteunen. Dit omvat:

- Kennis van verschillende perspectieven op (hoog)begaafdheid;
- Kennis van signaleren van ondersteuningsbehoeften;

- Kennis van divergent differentiëren en het inspelen op verschillen in tempo, potentieel en interesses;
- Het kunnen inzetten van een specialist hoogbegaafdheid of professional met relevante expertise.

Deze specialist is intern aanwezig of wordt extern betrokken via het bestuur, andere scholen of het samenwerkingsverband. De specialist ondersteunt bij:

- Signalering;
- het vormgeven van passend onderwijsaanbod;
- deskundigheidsbevordering en kwaliteitsontwikkeling van het team.

De school faciliteert het team met tijd, middelen en ondersteuning om hun pedagogischdidactische vaardigheden rond MHB/HB blijvend te ontwikkelen, afgestemd op zowel personeelsbehoeften als de leerlingpopulatie.

4. Aanbod niveau 2 (bovenschoolse ondersteuning)

De school is in staat en bereid om op regelmatige basis, al dan niet in samenwerking met andere (PO) scholen binnen de dorpskern, contactmomenten en samenwerkmomenten voor hoogbegaafde leerlingen (niveau 2) te realiseren.

Naast de eigen basisondersteuning (niveau 1) kunnen scholen gebruikmaken van de bovenschoolse voorzieningen (niveau 2), zoals:

- Project Maandag
- Project Woensdag (in ontwikkeling)

Deze projecten zijn gericht op de ontwikkeling van onder andere executieve functies en bieden aanvullende expertise en ondersteuning voor leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid. Ook kunnen zij bijdragen aan socialisatie, talentontwikkeling en het creëren van een passend en uitdagend netwerk voor deze doelgroep.

Waar richt het de ondersteuningsaanbod op niveau 1 en 2 zich niet op:

- Individuele ondersteuning voor leerlingen met kenmerken van (hoog)begaafdheid en die langdurige individuele ondersteuning nodig hebben die volledig op maat gemaakt is.
- Het aanbieden van voltijds hoogbegaafdheidsonderwijs

Wat valt niet onder onze basis- en extra ondersteuning?

Sommige leerlingen hebben meer ondersteuning nodig om hun onderwijsdoelen te bereiken. Er zijn dan ondersteuningsvragen die verder gaan dan wat een school kan bieden. Deze vragen spelen dan op meerdere levensgebieden en vragen om het aanpakken van onderliggende oorzaken in plaats van alleen symptomen die op school tot uiting komen. In zulke situaties ligt (een deel van) de verantwoordelijkheid bij ouders, gemeenten (Wpg/Jeugdwet/Wlz) of zorgverzekeraars (Zvw) en is integrale samenwerking noodzakelijk.

Het gaat bijvoorbeeld om de inzet vanuit:

- Wet publieke gezondheid (Wpg): preventie en gezondheidsbevordering.
- Jeugdwet: (gespecialiseerde) jeugdhulp bij opgroei- en opvoedproblemen, thuiszitten, psychische problemen of psychische stoornissen.
- Wlz of Zvw: ondersteuning, begeleiding of behandeling vanuit langdurige zorg of zorgverzekeringswet.

Daarom vallen in ieder geval de volgende vormen van ondersteuning níet onder de ondersteuning van scholen:

- Individuele ondersteuning, psychische begeleiding, diagnostiek en (gespecialiseerde) behandeling voor leerlingen met gedrags, sociale of emotionele problemen die niet voldoende geholpen zijn met basisondersteuning. Dit betreft ondersteuning die nodig is om überhaupt naar school te gaan en in een groep of klas te kunnen functioneren. Individuele ondersteuning voor leerlingen die een onveilige situatie of gevoel van onveiligheid creëren voor zichzelf, klasgenoten of personeel, en die niet genoeg hebben aan de basisondersteuning.
- Persoonlijke verzorging of medische handelingen die een BIGregistratie eisen (voorbehouden handelingen).²
- Persoonlijke verzorging of medische handelingen die een BIG-registratie eisen (voorbehouden handelingen).³

2 Deze ondersteuning valt onder andere financiering, zoals onder extra ondersteuning vanuit samenwerkingsverbanden, de Jeugdwet vanuit gemeenten, de zorgverzekering en de Wet langdurige zorg (Wlz) door zorgverzekeraars.

3 Als de school in staat is deze handeling(en) uit te voeren (als een BIG-geregistreerde professional een onderwijsmedewerker hiertoe bekwaam acht en deze onderwijsmedewerker deze wil uitvoeren), neemt zij dit op in het protocol medisch handelen. Uitvoeren van voorbehouden handelingen vereist altijd toestemming van de ouders en de leerling en een onderwijsmedewerker moet deze willen uitvoeren. Het bevoegd gezag moet toestemming hiervoor geven of beargumenteerd kunnen weigeren om de medische handelingen in de school door onderwijsmedewerkers uit te laten voeren.